Նօ 233 ՆԻՍԱՆ 14 ՃՈՒՄԱ. 1878

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՏԷՐՍԱՏԷԹ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 150 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյլէ:

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 350 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյլէ:
Բօսթա խըրճէթի տախիլ տիր:

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայի-մէ Թէտավիւլ իթմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսթա խըրճէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ալըգ օլունաճագ տըր:

1 ղուրուշլուգ գայիմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Դէֆա սաթըրը իչին

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղշ.
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 6 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ:

ԻԹԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ու-մումա սարրաֆլըգլէ այիտ օլան ի-լանաթըն պէհէր սաթըրը իչին.

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ:

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մու-պահասաթ մէճճանէն գապուլ օլու-նուպ, պիլ իփթիխար տէրճ խոլը-նէճէք տիր:

1 ղուրուշլուգ գայիմէ

Խտարէխանէաի Սըամպօլտա Բաբըալի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մաթպաասը էյնէ մէզքիւր խանտա տաճ տօղրույա խտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկ:

:— Ղազէթամըզա այիտ բէաՅՅէյի մէվատ հաղզընտա, տօղրու-ղ մէրէաաֆիյին տարաֆ անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա խտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ Ճ.Զ. ՆԻՍԱՆ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Տէլէկրաֆ Թէլէկրաֆլար

Լօնտրա 24 Նիսան

Թայմզ տէյօր քի, Ինկիլիզ տօնանմասընըն վէ Ռուս ասքէրինին այնի վագըթտա Ցէրսասաէթ ճիվարլարընտան կէրի չէքիլմէսի խուսուսունտա վագը օլան միւզաքէրաթ աղըր աղըր իլէրի կիթմէքտէ տիր: Ինկիլթէրրա տէվլէթի Ջանագ գալէ պօղազը հազըրլընտա միւչքիլաթ չըգարըյօր:

Եինէ մէզքիւր ղազէթանըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, Ռուս բիչտարլարը Պուքրէշտէն պիր սաաթ մէսաֆէտէ պուլունմագտա տըրլար:

Պէրլին 24 Նիսան

Էլան Ֆրիէտրիխըրուհէտէ պուլունմագտա օլան բրէնս Պիզմարգ Էրլանճըգ իլլէթինէ տուչար օլմուշ տուր. (պիր նէվ եարա քի պէօյիւյէրէք աղըմ թէլէֆ իտէր). Ֆամիլեասը ճանըն-տա պուլունույօր:

Ս. Բէթէրսպուրկ 24 Նիսան

Բրէնս Կօրչագօֆուն հալի ազըրլաշմըշ տըր: Ըլթիմասը արթմըշ տըր:

Մօսգուա 24 Նիսան

Էյնայի մուհարէպէտէ տուչմէնին Թուրճար կէմիլէրինի զապթ իթմէք իւզրէ գուրսան կէմիլէրի Թէտարիք իթմէք իչին Թէչէքքիւլ իտէն մէրքէզի գօմիթէ, ազա իթտիյի պիր իճթիմաընտա, Ռուսիա մէմալիքի վիլայաթընտան հէր պիրիսի, քէնտի մէսարիֆիյլէ պիրէր գուրսան կէմիսի Թէճհիզ իթմէսինէ գարար վէրտի:

Պու սապահ ալընան Թէլէկրաֆլար

Ս. Բէթրսպ. 25 Նիսան.

Բրէնս Կօրչագօֆ սօղուգ ալըպ խասթէլէնտի: Հալի աղըր տըր:

Պէրլին, 25 Նիսան.

Բրէնս Պիզմարգըն նամիզաճըզըը բէք աղըր տըր:

Լօնտրա, 25 Նիսան.

Ինկիլիզ տօնանմասը իլէ Ռուս ասքէրի Ցէրսաաթէթ ճիվարլարընտան այնի վագըթտա կէրի չէքիլտիքտէ Թային օլունաճագ խաթթը ֆասըլըն, Թէճավիւզ օլունմայաճաղընա Ալմանիա տէվլէթի քէֆիլէթ իթմէք խսթէմէօր:

Ռօմա, 25 Նիսան.

Բաբա հազրէթլէրինին միւտաէ-Թի մէտխատէն պէրի պէքլէնիլմէքտէ օլան նամէի ումումիսի պու կիւնլէրտէ օլունտու: Պու նամէի ումումի միւթէտիլ լիսանլա Թահրիր օլունմուշ տուր. Բաբա հազրէթլէրի տէեօր քի, Բիլիա, մէտէնիյէթին Թէրագգըյաթը ալէյհինտէ պուլունմամագտա տըր, վէ Բաբալըգըն խաթի էլալիյէթինի Թէճմին իթմէք իչին, ճիհանի հիւքիւմէթի օլմասընըն լուզումու իւզէրինէ բըրար իտէյօր: Բաբա հազրէթլէրի պու պապտէ քէնտի սալէֆի միւթէվէֆֆա Պիօս բաբա հազրէթլէրինին բըօթէսթօլարընը Թէճտիտ իտէեօր: Վէրհասըլ, նամէի ումումի մէղ-քիւրտէ, Բաբա հազրէթլէրի իգ-տիտաճըն աղըզ գալմասընը խասսաթէն Թավսիյէ իտէեօր:

Բարիս, 25 Նիսան

Օսմանլը գօնսօլիտէսի

աչըլըշը	8
գափանըշը	8 02 1/2

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պուչ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի տիւնքի կիւն մապէյնի հիւմայունա կիտէրէք, պիր միւտտէթ հուզուրու շահանէտէ պուլունտուգտան սօնրա, Նաֆիէ Նէզարէթինէ վէ պատէհու Պապը Ալիյէ Թէշրիֆ պույուրմուշլար տըր: Նաֆիէ Նէզարէթինտէ, մէսարիֆի գալիլէ վէ ճիւզիյէ իլէ հասըլ օլապիլէճէք պիր չօգ լէվայիհ վէ մէգասըտ խայրիյէ պուլունտու-ղունտան, պունլարըն իճրասը իչին միւշարիլէյհ հազրէթլէրի սայ ու ղայրէթ իտէճէքլէրի Թահգըգ իթմէ վագըաատան տըր:

— Տիւնքի կիւն շուրայի տէվլէթ րէիսի տէվլէթլու Ալի բաշա հազրէթլէրի, շուրայի տէվլէթ տէվայիրինի կէզիպ մուայէնէ պույուրտուգլարը կիպի, ատլիյէ նազըրը տէվլէթլու աթուֆէթլու բաշա հազրէթլէրի տախի Թահթը Նէզարէթլէրինտէ պուլունան մէճալիսի տօլաշարագ, միւզաքէրաթը ճարիյէյի իսթիմա իթմիշլէր տիր:

— Թէպաայի էճնէպիյէտէն օլուպ տա մէմալիքի շահանէ տախիլինտէ իրթիքեապը ճիւրմու ճինայէթ իտէնլէրին ճէզալարընը պուլունտուգլարը մահալլէր մէրքէզ հապսխանէլէրինտէ չէքիլմէք իւզրէ մուգատտէմա Պապը Ալի իլէ պիլճիւմլէ սուֆէրայը էճնէպիյէ պէյնինտէ պիր գարար իթթիխազ իտիլմիշ, վէ պու գարար մուահէտամէ մէվճուտ աղքամա մուվաֆըգ պուլունմուշ իսէ տէ, պազը մահալլէրտէ պուլունան գօնսօլօսլար Թարաֆընտան պու գարարըն ճէրասընա մուխալիֆէթ իտիլմէքտէ պուլունտուղու ճիհէթլէ, պու պապտէ Պապը Ալի իլէ սէֆարէթլէր պէյնինտէ մուխապէրաթը լազըմէ ճէրէյան իթտիքտէն սօնրա, գարարը մէզքիւրիւն մէրի օլտուղու պիլճիւմլէ վիլայաթա Թէպլիղ իթտիլմիշ տիր:

— Իլգայի գավայիմ գօմիսիօնունուն Նիսան 11 սալը կիւնքի հասըլաթը 112.365 ղրուշ օլմուշ տուր:

— Պօմպէյյաէն քէշիտէ օլունան պիր Թէլէկրաֆըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, Հինտիսթան հիւքիւմէթի, պիրի Լահօրտա վէ տիկէրի Տէլհիտէ, 150 պին նէֆէրլիք իքի օրտու վէ Հինտ մէմալիքինին շիմալ գըթասընը տիւշմէն հիւճումունէ գարշը միւհաֆազա իթմէք իւզրէ, Բէշավէրտէ 200 պին նէֆէրլիք պիր օրտու Թէշքիլինէ տախի պիր էմրնամէ նէշր իթմիշ տիր:

—Էվվէլքի չարշէնպիի կիւնիւ Եօլլէճէ տօղրու հավա գալքէթ ֆուրթունալը օլտուղունտան Թէրսանէի ամիրէյէ տաիր կէօթիւրմէքտէ օլան պիր պէօյիւք Օսմանլը վափօրու Պօղազ իչի մէտախիլինտէ ղարգ օլարագ 90-96 նէֆէրէ պալիղ օլան Թայֆէսինին ղարգէն վէֆաթ իթտիքլէրի մաէթթէէսսիւֆ իշիտիլմիշ տիր: Իմտատը մազըուգին խտարէսի րէիսի գափուտան Բալմէք, կէմինին Թայֆէսինի իսթիխլասա ազիմէթ իթտիյի հալտէ օ տախի Թէլէֆ օլմուշ տուր:

ՌՈՒՄԷԼԻՏԷ ԻՍԵԱՆ

Պիր պիրինի Թաաքիպ ու Թէեէտտիւտ իթմէքտէ պուլունան մալումաթը գաթիյէ վէ մէվսուգէյէ Նազարէն, Էտիրնէ վէ Պալգանլար պէյնինտէ պիր խայլը նօգթալարտա, ահալիի իսլամիյէ Պուլղարլարա վէ Ռուսլարա գարշը իսեան իթմիշ տիր: Պու մահալլէրտէ միւթէմէքքին Բօմագլար, եանի միւսլիմ Պուլղարլար, վէ սայիր միւսլիմանլար, Պուլղարլարտան միւթէմատի կէօրտիւքլէրի սույի հարաքէթ ու մէզալիմէ Թէհամմիւլ իտէմէյիպ, աչըգտան աչըգա սիլահա սարըլմըշլար տըր, վէ ալաթուրգա Նիսան 2 բազար կիւնիւնտէն պէրի, Էտիրնէ վէ Պալգանլար պէյնինտէ գան ագմագտա տըր:

Պուլղարլարըն օլ Թարաֆլարտա ահալիի միւսլիմէ իւզէրինէ իճրա իթտիքլէրի զուլմլար վէ Թէաատտիյաթ, Ցէրսաաթէթտէ պազը սէֆարէթխանէլէրտէ տախի խապէր ալընմըշ օլտուղու կիպի, գավիէն խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ, մարթ 31 տէ, Մուսթաֆա բաշա վէ Խասքէօյ ահալիսինտէն պիր խայլը Պուլղար, Ջիրմէն գազասընտան օն իքի աաէտ միւսլիման գարյէսի իւզէրինէ հիւճում իթմիշ վէ խանէլէրի եագմա իտիպ վէ 23 նէֆէր միւսլիման գաթլ իթմիշ տիր: Խասքէօյ գազասընտա տախի Պուլղարլար 56 քիշի գաթլ վէ 40 գատար գարյէ հէտմ ու Թախրիպ իթմիշլէր տիր: Ցիմօթօգա, Ջիրմէն վէ Խասքէօյ ահալիսի Պապը Ալիյէ պիր մազպաթա կէօնտէրիպ, Պուլղարլարըն ատէմ գաթլ իթմէքտէ, գարը վէ գըզ գաչըրմագտա վէ գարյէլէրի եագըպ եըգմագտա օլտուգլարընտան չիքեայէթ իթմիշլէր վէ մէրհամէթէն քէնտիլէրինէ իմտատ եէթիշտիրիլմէսինի նիյազ իյլէմիշլէր տիր: Ահալիի միւսլիմէ եօթէէտէն պէրի տայիմա պէյան իթմիշ տիր քի, Պուլղարիսթանըն իտարէի ճէտիտէսի քէնտիլէրի իչին պաշգա պիր չէյ օլմայըպ, պունտան ագտէմ Պուլղարլարըն իթտիքլէրի մէզալիմ վէ Թէաատտիյաթըն տէվամը տէմէք տիր:

Ֆագաթ ասըլ իսեանա սէպէպիյէթ վէրէն վագաա չու օլմուշ տուր քի, Էտիրնէնին ղարպ Թարաֆընտա Ջիրմէն գուրպինտէ իքի միւսլիման գարյէսինի Պուլղարլար եաղմա իտիպ, իքի նէֆէր գարը վէ պիր տէ գըզ գաչըրըրլար: Գըզըն բէտէրի, գըզըը գաչըրանը պիր գուրշունլա ուրուպ գաթլ իտէր, վէ իշթէ ումումէն սիլահա սարըլմագ մատտէսի, չու Թէֆէնք սէտասըյլա ղուհուրա կէլիր:

Պու սուրէթլէ, օն իքի կիւնտէն պէրի տիր քի, Էտիրնէ վէ Ֆիլիպէ Թարաֆլարընտա հէր կիւն ազ չօգ մուհարէպէլէր վուգուա կէլմէքտէ տիր: Իսեան իտէն միւսլիմանլարըն սիլահ վէ միւհիմմաթլարը միւքէմմէլ կիպի կէօրիւնիւյօր, վէ Սիւլէյման բաշանըն էյնայի ռուճաթընտա Բէրք իթմիշ օլտուղու տէօրթ գըթա Գրուբ Թօբու իլէ էյի տաղ մուհարէպէսի իթմէքտէ տիրլէր:

Լէվանթ Հէրալտըն պու պապտէ վէրտիյի Թաֆսիլաթա Նազարէն, պիրինճի մուհարէպէ ալաթուրգա Նիսանըն 2նճի բազար կիւնիւ վուգուա կէլմիշ տիր: Պու մուհարէպէ Ջիրմէն գուրպինտէ պիր ֆըրգա իսլամ իլէ պիր գաչ Գազագ պէօլիւքլէրի պէյնինտէ վուգու պուլմուշ վէ չէտիտ օլմուշ տուր: Նիսան 5 չարշէնպիհ կիւնիւ Էտիրնէտէն վէ Մուսթաֆա բաշատան վէ Ցիմօթիգատան 6—7 պին Ռուս ասքէրի Օրթաքէօյ գուրպինտէ վագի Ցէմիրլի ճումաթի նամ մահալտէ Թօբլանմըշ օլան Միւսլիմանլար գարշը կէօնտէրիլմիշ տիր: Ճէնուպ Թարաֆընտա, կիւմիւրճինա գուրպինտէ Թագրիպէն 13 պին Ռուս ասքէրի, Սուլթան եէրի Բօմագլարը ալէյհինտէ հարէքէթ իթմէքտէ վէ օրատաքի տաղլարտա չէտիտ մուհարէպէլէր օլմագտա տըր: Նիսան 6 բէնչշէնպիհ կիւնիւ բէք գանլը պիր մուհարէպէ վուգու պուլմուշ վէ Թարաֆէյնտէն պէօյիւք Թէլէֆաթ օլմուշ տուր. Եուզլէրճէ Ռուս ասքէրի վէ տօգուզ նէֆէր տէ զապիթ Թէլէֆ օլմուշ տուր: Ցիմօթիգա Ռուս գօմանտանը իմտատ Թալէպ իթմիշ, վէ Բօմագլարա գարշը գօմագ իւզրէ, կէչէն ճումա կիւնիւ Էտիրնէտէն 2—3 պին բիատէ ասքէրի վէ պիր գաչ պէօլիւք տէ Գազագ կէօնտէրիլմիշ տիր: Ջիրմէն գուրպինտէ տախի միւթէմատի մուհարէպաթ վուգու պուլմագտա տըր, վէ Ռուսլար օրատա 12 պին ասքէր վէ պիր մըգտար Թօբ կէթիրմիշլէր տիր:

Վէլհասըլ, օլ Թարաֆլարտա իշլէրին հալի էբէտիճէ աղըր կիպի կէօրիւնիւյօր: Էլհալէթի հազըհի, պու իսեանը Թէսքին իթմէք իչին, Ռուսլար 30 պինտէն զիյատէ ասքէր գուլլանմագտա տըրլար: Ջաթալճա վէ Ջօրլու վէ Սիլիվրի Թարաֆլարընտա պուլունան Ռուս Թապուրլարընտան պիր խայլըը ասըլար իւզէրինէ սէվգ օլունմագտա, վէ չու իքի հաֆթատա Ռուս օրտուսու, ասըլարա մուգավէմէթ իթմէք վէ իչի պէօյիւթմէմէք իչին, Պալգանըն պէրի Թարաֆլարընտա խայլը հարաքեաթ իճրա իթմէքտէ տիր:

Ըթամպուլ ղազէթասը տիւնքի նիւսխասինտէ խապէր վէրմիշ իտի քի, կրանտիւգ Նիգօլա, պու իսեան հարէքէթինին քեսպի էհէմմիյէթ իթմէսինտէն տօլայը տիւչարը էնտիշէ օլուպ, նէ իսթէմէքտէ օլտուգլարընը ասըլարա սուալ իթտիրմիշ, վէ պունլար տախի ճէվապէն պէյան իթմիշ տիրլէր քի, քէնտի գազալարընտան տիւշարը Թէճավուզ իթմէ յէճէքլէր տիր, ֆագաթ չու չարթ իլէ քի, Ռուսլար տախի մէզքիւր գազալարտան չէքիլէճէքլէր, վէ էյէր չու չարթ գապուլ օլունմազ իսէ, պիր ատէմ գալընճա տէկին քէնտիլէրի հարպա տէվամ իտէճէքլէր տիր: Պունուն իւզէրինէ Ռուսլար վէ ասըլար պէյնինտէ պիր միւթարէքէ ագտ օլունմուշ տուր: Ֆագաթ վագըթ ղազէթասը, պու սապահքի նիւսխասինտէ, Ըթամպօլըն չու հավատիսինէ էմնիյէթ իթմէյիպ տէյօր քի, «Նիսան 10 Թարիխլիլէ միւվէրրախ օլարագ տիւնքի կիւն Ֆիլիպէտէն կէլէն պիր մէքթուպա կէօրէ, Ֆիլիպէ նահհիյէլէրինտէ Ռօպղօճ Պալգանընտա Ռուս ասքէրի իլէ ահալիի միւսլիմէ պէյնինտէ ղայէթ չէտիտ մուհարէպէ պաշլայըպ, տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր»:

Օսմանլը ղազէթալարընըն պու պապտէ վէրտիքլէրի մալումաթա կէօրէ, իքի նէֆէր Ռուս վէ իքի նէֆէր տախի տէվլէթի Ալիյէ մէմուրլարը Թային օլունարագ, պալատա պէյան օլունան Միւսլիման ասըլարընըն ամալ ու էֆքեարլարընը անլամագ վէ իճապընա պագմագ իւզրէ օրայա կէօնտէրիլմէլէրինի Ռուսիա տէվլէթի Թալէպ իթմիշ տիր: Ջաննն օլունտուղունա կէօրէ, ասըլարըն իսթինատկեահլարը պուլունան մէվգիլէր բէք սարբ օլտուղունտան, Ռուսլարը խայլըճա եօրապիլէճէքլէր տիր:

Պու պապտէ իլէրուտէ տախի տէսմէրէս օլունաճագ Թաֆսիլաթը վագթընտա օգուեանլարըմըզա պիլտիրմէքտէ գուսուր իթմէյիզ:

ՊԱՊԸ ԱԼԻՏԷՆ ԵԱԶԸԼԱՆ ՆԱՄԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻ

—

Նիսան 12 Թարիխի իլէ Սթամպօլտան Մօրնինկ Բօսթ կազէթասընա չու մաալտէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ գըլընմըշ տըր ։

«Պու տէֆա Պապը Ալի ճանիպինտէն տուէլը մուազզամայը Եւրօբա նէզտինտէ պուլունան Օսմանլը էլչիլէրինէ չու մաալտէ պիր նամէի ումումի թէսեիր գըլընմըշ տիր ։

«Մուհարէպէտէ կէօրիւլէն աքսիւլ ամէլէրտէն նէշաթ իտէն Այիսթէֆանօզ աՀտնամէսինի Պապը Ալի թանըմըշ տըր ։ Ցէվլէթը Ալիյէ մէզքիւր աՀտնամէ միւնտէրիճաթընը, իսթիգամէթլէ իճրա իթմէքտէն իմթինա իթմէյէճէք տիր, պունուն իլէ պէրապէր կէրէք տուէլը մուազզամանըն խայրխաՀանէ թէվասսիւթիւ վէ կէրէք Բուսիա տէվլէթինին ինսաֆը ասարը օլարագ, մէզքիւր աՀտնամէ Հագգընտա վագի օլաճագ թատիլաթը տախի եօլու վէ սըրալը կէօրիւր ։

«Նամէնին էն սօնունտա, Պապը Ալի տէր քի, միւքեալէմաթը Հազըրէտէն պու պապտէ Հէր նէ նէթիճէ տէ Հասըլ օլաճագ օլսա, տէվլէթը Ալիյէ բըլաՀաթը մէվուտէսինի թէքմիլէն իճրայէ տայիմա միւթաՀիտ տիր »։

—

Պու նամէի ումումիյի, Մօրնինկ Բօսթ գօնսէրվաթէօր ղազէթասը մէվզուու պաՀս իտիւպ, իւզէրինէ ուզուն պիր մուպաՀասա տախի եազար քի անտէ սպագը մուՀիմ նօգթալար օլտուղունտան, պէր վէճՀը աթի թէրճիւմէ իտէրիզ ։

. . . «ՄուՀարէպէնին խիթամընտան պէրու իլք տէֆա օլարագ Պապը Ալի Եւրօպայա պիր սիրքիւլէր կէօնտէրմիշ տիր, վէ միւնտէրիճաթընըն Եւրօբաճա տախի պէօյլէ էլզէմիյէթի օլաճաղը տէրքեար տըր. Նէ չարէ քի պու սիրքիւլէր էօյլէ պիր վագըթ վէ իգթիզա իւզէրինէ եազըլըյօր քի, պաշգա վագըթտա օլսա՞, նէ մանա վէ էՀէմմիյէթի օլապիլիր իսէ չիմտի օ՞գատարը օլամազ ։

“Մէսէլա Այիսթէֆանօզ աՀտնամէսինին Հարֆը Հարֆընա իճրասը Հագգընտա, Եւրօբա տէվլէթլէրինտէն պիր մումանաաթ զուՀուրա կէլտիյի Հալտէ, Պապը Ալի նէ Հարէքէթ վէ նէ մուամէլէտէ պուլունապիլէճէք ։

«Գավանինի ումումիյէ վէ միլլէթտէն միլլէթէ վագի օլան թաՀըտաթ Հագգընտա ճարի օլան ուսուլ վէ գայիտէյի մէրիյէեէ նազարէն աՀտնամէնին թէմամիյի իճրասընա Հէմ Բուսիա վէ Հէմ Թիւրքիա պիր րատէտէ պազըը օլտուգտան մաատա, ախէր տէվլէթլէր թէրաֆընտան թատիլաթ վէ թաղյիրաթ տախի վագի օլտուգտա օնա պիլէ մուխալիֆէթ իթմէեէ մէճպուր տուրլար ։

«Հէր աՀտնամէնին մանասը պաշգա պիր չէյ տէյիլ իլսէ չու տուր, ղալիպին ճանՀա զիյատէ ղալէպէսինի, վէ մաղլուպուն տաՀա զիյատէ զարար վէ զիյանա ուղրամասընը մէն իթմէք իչիւն, թէրաֆէյնին պիւ րըզա պիրի պիրինէ թաամի իթտիքլէրի պիր սէնէտ րէսմի ։

«Լաքին շուրասը տա սաՀիՀ տիր քի, պու աՀտնամէ Թիւրքիայա զօր գուվվէթի իլէ իմզալաթըլմըը, Թիւրքիա պիր Հարամի էլինէ տիւշիւպ տէ խէլասը իչիւն Հէր ալըը շարթը գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլան պիր ղավալըը յա պէնզէտի ։

«Մազլում տայիմա զալիպին Հիւքմիւ ալթընտա պուլունմաղա մէճպուր տուր ։ Լաքին պիր աՀտնամէ եալընըզ իմզա օլունտուղու վագթըն իճապընա կէօրէ թանզիմ օլունմազ, իլլա իլէրիսի տէ տիւշիւնիւլիւր, եանի պիր մազլումա նէ վագթ գատար օ աՀտնամէյի պօզաճագ գուվվէթ քէսպ իտէպիլիր վէ իլէրուտէ պիր մուգապէլէ քէնտիսի տէ զալիպ օլապիլիր, պիր աՀտնամէտէ պուրասը տա տիւշիւնիւլիւպ, օնա կէօրէ թանզիմ օլունուր ։

«Թիւրքիայա վէ Այիսթէֆանօզ աՀտնամէսինէ կէլինճէ, պու նօգթայը նազարիտէ տէմէք իսթէյիւրիզ չու տուր քի, պու աՀտնամէտէ Բուսիանըն կիւվէնտիյի չէյ, Օսմանլը մուրախխասլարը պունու իմզալատըլար վէ թէրաֆէյն Հիւքիւմտարանը պունու թաստիգ վէ թաամի իյլէտի, Բուսիանըն կիւվէնտիյի պու տէյիլ տիր, իլլա չու քի, Թիւրքիայը օ գատար զայըֆ պըրագըըն քի, արտըգ թա իլէրիտէ տախի, ղայրի իթտիյի մէմալիքլէրի թէքրար էլէ կէչիրմէյէ պիր իմքեան եա արզու գալամասըն ։

«Պէօյլէ պիր աՀտնամէնին, Թիւրքիանըն մէնֆաաթը օլտուղու վէ գուտրէթի օլսա վէ էլինտէն կէլսէ, պու կիւն օնու բարչա բարչա իտէր օլտուղու վէ Բուսիայը կէլտիյի եէրլէրէտէք գօվալայաճաղը տէյի, եալընըզ Բէթրօպուրկուն իլլա ումում Եւրօբա բօյլէ թախթլարընըն մալիւմիւ տիր ։

«Լաքին պունուն Բուսիայա թաալլուգ իտէն եէրի, Թիւրքիանըն նէ նիյէթ վէ արզուսու պուլունտուղու օլմայըպ, պունա մուղայիր պիր Հարէքէթ կէօսթէրմէք իչիւն Թիւրքիանըն նէ տէրէճէյէտէք գուվվէթի օլապիլիր օլտուղուտա տըր ։ Քէզալիք Եւրօբա տէվլէթլէրի տախի պու սիրքիւլէրի ախզ իթտիքտէ, տիւշիւնէճէքլէրի չէյ Թիւրքիանըն խաթէք վէ իչթիհագը օլմայըպ, իլլա Եւրօբա Թիւրքիյա խայրընա պիր մուամէլէյէ թէշէպպիւս իթտիքտէ, Թիւրքիա նէ տէրէճէ պիր գուվվէթլէ քէնտիլէրինէ մուինի օլապիլիր, վէ իլէրուտէ իՀթիմալէ օլան մուՀասսէնաթը էտինմէք իչիւն, քէնտիսինի նէ գատար ազ թէՀլիքէյէ գօյապիլիր, Եւրօբանըն տիւշիւնէճէյի չէյ պու տուր ։

«Ցէվէյէ Հաճէթ տէյիլ տիր. Պապը Ալի, պու աՀտնամէյի մուՀարէպէ ագսիւլամէլինտէն թէքէվվիւն իտէն պիր պէլիյէ ատտիյի Հալտէ տախի, միւնտէրիճաթընը էսնէ քէմալը իսթիգամէթլէ իճրա իթմէեէ պէյան իթմէք իւզրէ պէօյլէ պիր սիրքիւլէրի Հէր թէրաֆա թէսեիր իթմիշ տիր, վէ պու տա թապիի տիր ։

«Պունուն իլէ պէրապէր, Պապը Ալի կէրէք տուէլը մուազզամանըն խայրխաՀանէ թէվասսիւթիւ վէ կէրէք Բուսիա տէվլէթինին իթիտալը ասարը օլարագ, մէզքիւր աՀտնամէ Հագգընտա վագի օլաճագ թատիլաթը տախի եօլու վէ սըրալը կէօրիւր ։

«Նիհայէթ միւքեալէմաթը Հազըրէտէն Հէր նէ նէթիճէ տէ Հասըլ օլաճագ օլսա, տէվլէթը Ալիյէ բըլաՀաթը մէվուտէսինի թէքմիլէն իճրայա տայիմա միւթաՀիտ գալտըղընը տա պէյան իտէր ։

«Պապը Ալի սիրքիւլէրինին խիւլասասը իշթէ պու մէրքէզտէ օլուպ պու տա եօթէտէն պէրու Եւրօբայա մալիւմ օլտուղունտան, վէ պունուն իլէ Եւրօբայա բէք եէնի պիր մալիւմաթ վէրիլմէտիյինտէն, պէօյլէ պիր սիրքիւլէր թէսեիրինտէն Պապը Ալինին մագսատի նէ պիր աՀայ, թայինաթը իլէ պէօյլէ պիր սիվալ Հասըլ օլուր ։

«Պապը Ալի սիրքիւլէրինտէ տէմէզ քի, պիր գօնկրէ թէշէքքիւլ իթտիքտէ մուախխարէն պիր բըզա իմզա իթտիյի մուգավէլէթը ԹաՀթը միւզաքէրէյէ ալմայա քէնտիսի տէ սէրպէսթ օլաճագ տըր, եախօտ քէնտի ուզբունա վէ խայրընա օ պիր տէվլէթլէր խայրխաՀանէ պիր սըյանէթ. գավլըըչըլըգլարը Հալտէ, օնլարա նէ տէրէճէյէ գատար մուավէնէթ իտէճէք, պունա տայիր տէ պիր չէյ սէօյլէմէզ. վէ պէլքիմ տէ սէօյլէյէմէզ իտի ։ Իմտի օլսա օլսա, պու սիրքիւլէրտէն մագսատ չու օլապիլիր քի, Պապը Ալի Հէր նէ գատար աՀտնամէ անքեարընըն իճրասընա միւթաՀիտ իսէ տէ, վէ Հէր նէ գատար աՀտնամէ թամամը գըլընմըշ իսէ տէ, էկէր Պապը Ալի իւմիտ վէ էմնիյէթ տէ իտէյօր քի, Եւրօբա տէվլէթլէրի պունա պիր մուաՀէտէյի գաթիյէ նազարը իլէ պագմայաճագ լար տըր, վէ եա անլէրին խայրխաՀանէ պիր թէվասսիւթլէրինտէն եա տա Բուսիանըն ինսաֆ վէ իթիտալընտան չիմտիքի աՀտնամէ եէրինէ պաշգա պիր աՀտնամէ թանզիմ օլունապիլէճէք տիր ։

«Պինաէն ալէյհ, մատամ քի տէվլէթը Ալիյէ, պիր տէվլէթը միւսթագիլլէ մագամընտա գօնկրէյէ տախիլ օլաճագ տըր, վէ մատամ քի քէնտի խայրընա պազը թատիլաթ վուգուու պուլաճագընտան ամ էմին տիր. սիրքիւլէրտէն մագսատ չու օլապիլիր քի, պու սիրքիւլէր իլէ տէվլէթ, գօնկրէտէ Հէմ քէնտի խայրընը իլթիզամ իտէճէք տէվլէթլէրէ էլտէն կէլէն մուավէնէթի տիրիղ իթմէյէճէկինի, Հէմ տէ Բուսիա իլէ պիրլէշիպ տէ, արթըգ նէ օլմուշ իսէ օլմուշ պէօյլէ պիր աՀտնամէ իմզալանմըշ տըր, պէն պունուն պիր զըլընտան վազ կէչէմ տէվլէտէճէյինի տախի, տէվլէթլէրէ եէվլէճէ պէյան իթմիշ օլմասը օլաճագ տըր ։

«Լաքին Հալ չու տուր քի, իշինտէ պուլունտուղումուզ չու տէվրը պուխրանտան խէլաս օլմագ ճաՀտընը էն զիյատէ վագիֆ տահա իտէն Ինկիլիզ վէ Ավուսթրիա տէվլէթլէրի օլտուղլարընտան, օնլարըն տիւշիւնտիւյիւ չէյ տէ, պիր գօնկրէ վուգուունտա Օսմանլը նէ Հարէքէթ կէօսթէրէճէյի, օ տէյիլ տիր, իլլա եա գօնկրէ օլամազ, եա տա օլուրսա Եւրօբա միւսալէՀէսինի մուՀաֆազա իտէմէզ իսէ, օ վագըթ Թիւրքիա նէ Հարէքէթ իտէպիլէճէք, Ավուսթրիանըն վէ Ինկիլիզին տիւշիւնտիւյիւ մաՀզա պու նօգթա տըր ։

«Բուսիաեա պիր վէ եա պիր գաչ տէվլէթ ճէնկ աչըլըը Հալտէ, Օսմանլը, (իսթէմէզ օլտուղու մալիւմ իսէ տէ) իսթէր իսթէմէզ Բուսիա իլէ մի միւթթէֆիգ օլաճագ, եօգսա պագի գալան մէմալիքինի տէ թէՀլիքէյէ գօյարագ, Պալգանլարտա Բուսիանըն պունտան զիյատէ պիր նուֆուզ քէսպ իթմէսինէ մումանաաթ իտէպիլէճէք մի. չիւնքի Հէր Օսմանլը եանա մալիւմ տիւր քի, Բուսիա Պալգանլարտա գուվվէթ քէսպ իթտիքչէ, Օսմանլընըն Պօղազ իչինին զօրլա թէրաֆընտա Հիչ պիր նուֆուզու գալմայաճաղը նիՀայէթ պիր իքի սէնէյէ պիր չէյ տիր ։

Ձիւնքի չուրասը պիր էսրար տէյիլ տիր քի, Բուսիա պիր գօնկրէ իլէ Ինկիլիզէ գարշը քէնտիսինի մէթէրիսէ ալամատըղը կիպի, պիր մուՀարէպէ զուՀուրինտէ Օսմանլըեը քէնտինէ միւթթէֆիգ իթմէք իւզրէ էլինտէն Հէր նէ կէլիր իսէ Հիչ պիրինի տիրիղ իթմէյէճէք տիր. կահ տիբլօմաթ ճա պիր թագըմ թալթիֆաթ իլէ ավլամագ իսթէյէճէք, կահ տա գէրրիճէ էօյլէ մանօվրալար կէօսթէրէճէք քի, Օսմանլը օնլարտան գօրգուսուն, վէ Բուսիա իթթիֆագընա մէյլ վէ րաղպէթ կէօսթէրմէզսէ, էօնիւնտէ պիր թագըմ գօրգունճ մուխաթարալար կէօրսիւն ։

Վագըա պէօյլէ պիր Հալ, Օսմանլը Հիւքիւմէթինտէ պէօյլէ պիր մէրէտտիւտ Հասըլ իտէպիլիր, վէ տօղրուսու պու Հալը մէրէտտիւտէն նասըլ գուրթուլապիլիր օլտուղունու քէշֆ իտէպիլմէք տէ բէք մի չէթին պիր քէյֆիյէթ տիր ։

« Ինկիլիզ պիր սէնէտէն պէրու Օսմանլըեը Հէր նէ գատար մէթրուք պիր Հալտէ պըրագմըշ իսէ տէ, Հիյնի մուՀարէպէտէ եինէ Օսմանլընըն ալագատար Ինկիլիզտէ օլաճագ տըր ։ Համթա Բուսիա իլէ իթթիֆագ իթմէտիյի Հալտէ, նէ պիմ մուխաթարալար էօնիւնտէ տէրտէսթ օլտուղունտա Օսմանլը վագըֆ օլտուղու Հալտէ տախի, տաՀա զիյատէ պու մուխաթարալարը կէօզիւնէ քէստիրիպ, Բուսիա տէվլէթի կիպի պիր տէվլէթլէ իթթիֆագը գապուլ իտէմէյէճէք տիր, էյիտէն պիլէրէք քի, Բուսիա մաղՀար օլտուղու ղալէպէ կիպի պիր իքինճի ղալէպէյէ տախի մազՀար օլսա, իլք եուտաճաղը չէյ Թիւրքիա տըր ։

Նէրէք Աւիթանէտէ վէ կէրէք մաՀալը սայըրէտէ ճիւմէյէ բանա մալիւմ տուր քի, Բուսիա Հիւքիւմէթի բօլիթիգասընտա նէ պիր չիւբՀանը նիմէթ Հիսսի օլապիլիր նէ տէ պիր նամուս եա չէրէֆ. վէ Օսմանլը էվվէլը ումուրու, Բուսիա վասըթալարընըն վէ թէմինաթլարընըն գուրու լաֆտան իպարէթ օլտուղունա էյիտէն վագըֆ տըր ։

«Պիր Ինկիլիզ մուՀարէպէսինտէ Օսմանլը Բուսիայա եարտըմ իթսէ, միւթթէֆիգի տէ օլսա, Բուսիա պէօյլէ պիր մուՀարէպէտէ ղալիպ օլտուղու, իլք իշի, միւթթէֆիգինի եութմագ օլուր, նասըլ քի մուՀարէպէյը մաղլիւպէ, Բուսիանըն Օսմանլըյա ղալէպէ իթմէսինէ ճիվարտա օլան քիւչիւք Հիւքիւմէթլէր օ գատար եարտըմ իթմիչքէն, մօտասը օնլարը իւզէրինէ թէճրիւպէ օլունտու ։

«Ըսթամպօլա տօգունուլմամալը վէ Օսմանլըլար թագըմը իլէ Անատօլույա կէչիրիլմէտի իսէ զանն օլունմասըն քի, Օսմանլըյա միւրվէթէն պու միւսաատէլէր օլտու. պունտան մագսատ Ինկիլիզ մուխալիֆէթինէ սէպէպիյէթ վէրմէմէք միւլաՀազասը իտի ։ Պունլարըն ճիւմլէսի Օսմանլը էվվէլը ումուրունա բանա մալիւմ օլտուղունտան, տէվլէթը Ալիյէ Հէր նէ գատար մուազզէպ պիր Հալտէ պուլունույօր իսէ տէ, Օսմանլըըը Բուսիայա միւթթէֆիգ կէօրմէք գօրգուսու, պիզճէ բէք մաՀալսըզ պիր գօրգու տուր »։

—

Պէրլին 14 Նիսան ։

Բրուսիա տէվլէթի Շարգ Հուսուսունտա օլան իսթիՀքեամաթընը արթըրմագտա տըր ։ Պունա բէսմիտէ կէօսթէրիլէն սէպէպ չարբա Հայվանաթը պիր իլլէթը սարիյէ տիւչմիւշ օլտուղունտան պու իլլէթի Բրուսիա մէմալիքինէ սիրայէթ իթտիրմէմէք տիր. լաքին Հիւքիւմէթին պու իսթիՀքեամաթտան ասըլ մագսատի, Բուսիա մուՀարէպէսի սէպէպի իլէ Լէհլիլէրի իխթիլալտան մէն իթմէք, վէ եախօտ մէն օլունամայըպ տա պիր իխթիլալ զուՀուր իթտիյի Հալտէ, չապուգ պասթըրմագ տըր ։ Լէհ մէպուսլարընը մէյանընտա չըգարըլմաղա Պէրլին Հիւքիւմէթի գարարը գաթի վէրմիչ տիր ։

—Իւմիտ պուրնունտան մարթ 26 Թարիխի իլէ ինկիլթէրրայա չու վէճՀ իլէ եազըլը տըր ։

Կէչէն Հաֆթա, Բիրի Պիւշ թէրաֆլարընտա տիւզիյէ չէտիտ մուՀարէպէլէր վագի օլտու ։ Խիւզ պաշըլարտան իւչ քիշի վէ պիր տէ միւլազիմ, վուրուլուպ թէլէֆ օլտուլար ։ Թրանսվաալ թէրաֆլարընտա իշլէր կէրէյի կիպի աղըրլաշըյօր ։

— Հինտիսթան, մարթ 25. Պօմպայ ղազէթասընտա չու վէճՀ իլէ եազըլը տըր ։

Հինտիսթանտա նէ գատար Ինկիլիզ վէ եէրլի ղազէթալարը վար իսէ, ինկիլիզ լիսանընտան մաատա սայիր Հինտ լիսանլարը իլէ թապ ու նէշր օլունան ղազէթալարըն սէրպէսթիյէթինի էլլէրինտէն ալմագ իւզրէ Հինտիսթան Հիւքիւմէթը մէրքեզիյէսինտէն նէշր օլունան էմրնամէյի, Հէմ բօլիթիգայա մուխալիֆ վէ Հէմ լուզումսուզ պիր թէտպիր օլտուղունտան պաՀս իտէրէք, բէք ֆէնա զէմմ իթմէքտէ տիրլէր ։ Վէ պու միւճատէլէ, կիթտիքճէ շիտտէթ քէսպ իթմէքտէ տիր ։ Եէրլի ղազէթալար, պունու Հինտիսթանըն սէրպէսթ Հիւքիւմէթ ուսուլինտէն չըգըպ, պիր իսթիպտատ Հիւքիւմէթի ուսուլինէ րիճաթ իթմիշ օլտուղունա պիր ալամէթը սայիՀէ ատտ իտէյօրլար ։

—

ԲԱԲԱ ՎԷ ԱԼԷՄԱՆԻԱ.

Օն իւչիւնճիւ Լէօն Բաբանըն, Ալէմանիա իմբէրաթօրու Կիյօմ Հազրէթլէրինէ պիր նամէյը մախսուս եազմըշ օլտուղու իշիտիլմիշ իսէ տէ, սիւրէթի բէսմիյէսի Հէնիւզ կէօրիւլմէմիշ իտի ։ Պու տէֆա Պէլճիգանըն Բրօքիւրաթօր ղազէթասը, սիւրէթը սաՀիՀէսի օլտուղունա քէֆալէթ իտէրէք, նամէնին այնը այնընա չու վէճՀ իլէ եազըլմըշ օլտուղունու պէյան իտէր ։

«Օն իւչիւնճիւ Լէօն Բաբա, զաթէթ Հաշմէթլու վէ զաթէթ գուտրէթլու իմբէրաթօր Հազրէթլէրինէ սէլամ վէ պէրէքէթ իտէր ։

«Ասըլ լիագէթը զաթիյէմ օլմայարագ, մաՀզա էսրարը Հիքմէթը Բէպպանիյէ էսէրի օլարագ, պու տէֆա չէյըը Հէվարիուն խիլաֆէթի մագամը ալիսինէ ճիւլուս իթմիչ օլտուղ, ալիզ մէզհէպիմիզէ թապի օլան պունճա ճէմաաթլար, Հէպը մուՀէյյէիթ վէ միւշէրրէֆլէրի թաՀթընտա միւթէմէքքին օլտուգլարընտան, ճիւլուսիւմիւ թէրաֆը զիյշէրէֆլէ գըր-

րալ վէ իմբէրաթօրանէլէրինէ պիլ մէմնունիյէ թէպլիղէ միւսարաաթ կըլէտիմ։

«Զաթը հաշմէթմաապլէրի իլէ Ֆիւրսիի չէրիֆ մաալ.ինինաէ էօթեաէն պէրու պէրգ.արար օլան իրթիպաթըն թէճտիտինէ հէնիւզ տէսմրէս օլամայըղըմըզտան նաշը իղհարը թէէսսիւֆիլէ պէրապէր. պունճա թէպաա վէ զիյրի տէսթանըմըզըն իթմինանը վիճտան վէ զամիրլէրի հագգընտա, լազըմ կէլէն ասայիշ վէ միւվէտտէթին իպգաար պաայընտա զաթը հաշմէթմաապլէրինին ուլուվվու ճէնաապլէրինէ իլթիճա իտէրիմ։ Աղայիտի աէնիյէլէրի իճապընտան օլտուղու վէճհ իլէ զաթը հաշմէթմաապլէրինին պիլճիւմլէ գաթօլիք թէպաալէրի, քէմալը սըտգ ու ուպուտիյէթլէ զաթը էքրէմը իմբէրաթօրանէլէրինէ մէֆթուն օլտուգլարը հիւրմէթլէ թէճվիզի գուսուր իտէմէզլէր։ Աալէմ վէ հագգանիյէթը հիւքմրանիլէրինէ տէրքեար օլան վուսուգումու ճիհէթի իլէ, Բապպիմիզ Թաալա հազրէթլէրինին պիլճիւմլէ էլթաֆը սըմատիէլէրինէ մազհարիյէթլէրի իլէ, թէքմիլ պիր խըսմէթյան մուհապէթի իլէ պիզիմ իլէ պաղլանմագ քէրէմինի սախի ինայէթը պարիւէն թէմէննի իտէրիմ։

Սագըլը Բօմաա հազրէթը Բէթրօ ուրու քիլիսէսինտէ 20 շուպաթ 1878 վէ բարալըղըմըզըն պիրինճի սէնէսինտէ։

(Իմզա) Ռ Իւղիւնէս
ԼԷՕՆ ԲԱԲԱ.

Բուսիատա կէօնիւլլիւ գուրսանլար թէտարիքի

Մօրնինկ Բօսթ. 16 նիսան.

Քըօնշթաթտան պիր մուխպիր նիսան 9 թարիխի իլէ կըօ կազէթասընա շու վէճհ իլէ եազմըշ տըր։

Ամէրիգայա կիտիպ գուրսան կէմիլէրի տօնաթմագ թասավվուրու կիթտիքճէ ճէսամէթ քեսպ իթմէքտէ տիր։ Խապէր վէրիլտիյի անտէ հէմէն Ամէրիգաեա կիթմէկէ հազըր տուրմագ իւզրէ պայթիք տօնանմասը թագըմընտան պիր չօգ թայֆէլէրէ եմր վէրիլմիշ տիր։ Բոզար կիւնիւ եվվէլ սէֆիզ զապիթ վէ տէօրթ եիւզ նէֆէր, Ֆրանսըզ բօսթա վաբօրլարը իլէ Հավրտան Նիւ Եորգ ճանիպինէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ, Բէթրօպօլիսթան եօլա չըգաճագ օլտուգլարը խապէրդէն մավազզախ օլունմուշլար։

Հիւքիւմէթին պու պապտա օլան նիյէթի հագգընտա Գրօնշթատտա պիր ըսբայլ ճէրեան իթմէքտէ տիր։ Հէյէթ պահրիէէ թագըմը ճէմիէթլէրինտէ ալէլումում սէօյլէնտիյի վէճհ իլէ, պունտան ագտէմ պիր գաչ սէնէ Ամէրիգատա իգամէթ իտէն վէ իմբէրաթօրուն օղլու օլան Կրան տիւք Ալէքսիս, պու գուրսան ֆիլօլարընըն պաշ ամիրալ վէ մուախխարէն Գարա տէնիզտէ չէօհրէթ քեսպ իտէն գաբտան Պարանօֆ տախի միւչարակէյհին մայէթինտէ իքինճի գօմանտան նասպ օլունաճագմըշ։

Կրանտիւք Գօնսթանթինին էժրի էդըէ Ամէրիգաեա կիտիպ, վաբօրլար մուպայեա իտէճէք, օնլարը թէճհիզ վէ գօմանտա իտէճէք վէ սօղրա Բուսիա տէվլէթինէ ալէրի մալ իտէճէք, պիր թագըմ զապիթան վէ մէմուրինին էսամի սէֆթէրի կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր, լաքին սիզէ տէ մալիւմ օլան պազը սայէլարընտան նաշը զիւմրի խամէրինի պէհան իտէմէմ։ Պու մէսէլէ սօն տէրէճէ էսրար թութուլաճագ, զապըթան Գրօնշթատտէ թէրք իտիւպ Ամէրիգա լիմանլարընա վասըլ օլաճագլար, օրալարտա պուլունան Ինկլիզ կէմիլէրի տէրաշնիտէ օլան Ֆինլանտիալը մաինէլէրի (1) պահրիյէ ասքէրի եազայօր կիպի զօր իլէ չէքիպ ալաճագլար, վէ օնլար իլէ գուրսանլարը տօնատտըգտան սօղրա, Բուսիա պահրիյէ նէզարէթինին պու միւխիւ պիր հարէքէթինտէն, Ինկլիզ պահրիյէ նէզարէթի խապէրտար օլմագ վագըթ խապէրտար օլաճագ։

Գրօնշթատտան Ֆրանսանըն Հավր իսքէլէսի չըմէնտիֆէր իլէ իւչ կիւնլիւք եօլ տուր. իմտի Բուսիա տէվլէթի պու իշի պաշա չըգարմագ իսթէտիյի հալտէ, պիր գաչ կիւն զարֆընտա պիր թագըմ պահրիյէ ճէնկճիլէրինի վէ թօրբիլճի թագըմընը տախի Ֆըրանսատան իսթէտիյի մահալէ վէ օնատան տա Ամէրիգայա կէօնտէրէպիլիր։

Պու արալըգ պիլթիւն Գրօնշթատ պահրիյէ ասքէրի իլէ տօլու տուր. տահա կէչէն հաֆթա եալընըզ Ֆինլանտիատան 2676 մարինէ կէլմիշ, թահրիր մահսուլու օլարագ, պունլար հէր թարաֆա կէօնտէրիլէճէկլէր, ալըշգըն տընիզ ատամլարը տըր։

Թօրբիլ վէ սայիր ալաթ վէ ետէվաթը պահրիյէյէ կէլինճէ, պահրիյէ մաղազալէրի հէր կիւն ազըմլարընա պարապար տօլտուրուլմագտա տըր։ Միլլէթ գուրսանլարը իտէէ չիրքէթի նամը իլէ օլան պիր պէօյիւք գօմիթէ, կէրէք Բէթրօպօլիսթա վէ կէրէք Բուսիանըն սայըր հէր պէրէտէլէրինտէ իանէ տէֆթէրլէրի աչմըշ վէ աչմագտա տըրլար։ Ամէրիգատա պէօյլէ պիր ճէսիմ սօնամնա թէշէպպիւս իտմէք վէ իլք Գանատա կիպի պիր Ինկլիզ վիլայէթինին եանը պաշընտա, վէ Թիճարէթ մէրքէզի օլան տէնիզլէրտէ վէ լիմանլարտա պունու թէտարիք իտէպիլմէք, պայթիգտէ օլան տէնիզ ատամլարընա պէք պէօյիւք պիր սէվինճ օլմագտա տըր. չիւնքի էլէ կէչիրէճէքլէրի բրէզալար հանի տէնիզտէ եազմա օլունաճագ կէմիլէրտէ, պաթըլ մալ պուլունաճագ զաննը օլունույօր։ Բուսիանըն թիճարէթ կէմիլէրի օլմատըղընտան պիր մուգապէլէ կէօրմէքտէ գօրգուսու տա եօգ տըր։ Բուսլար պղա իչտէն օ գատար էմին տիրլէր քի, Ինկլիզլէր պու կէմիլէրի գուրսանլարըն պուլունտուղու լիմանլարը ֆէվգէլատէ սուրէթտէ պալօգատա իթմէքէր պունլարտան պիր տանէսի տէ գաչսա, Ալապամա գատար պէօյիւք զարարլար վէրէպիլիր։

Կօլօս գազէթասը Բուսիա տախիլինտէ օլան Թամպօֆ մէմլէքէթինտէն մէկրուս չու թէլէկրաֆը տէրճ իթմիշ տիր։

Ինչպու Թամպօֆ վիլայէթինտէ Բուսիանըն կէօնիւլլիւ գուրսանլարը իչին հիւքիւմէթ թէրաֆընտան իանէ տէֆթէրլէրի աչըլմըշ տըր, վէ հէր թէրաֆտան վարիտ օլան իանէլէրին էքսէրիսի, կիթտիքչէ գապարմագտա տըր։ Մէմուրլար տախի պիրի պիրինի թէճավիւզ իտէրէք տէֆթէրէ եազըլմագտա տըրլար, վէ պու տա տէյիլ եալընըզ Թամպօֆ չէհրինտէ տէյիլ վիլայէթին հէր թէրաֆընտա։

(1) Ֆինլանտիալըլար մէշհուր տէնիզ ատամլարը օլուպ հէր նէ գատար Բուսիա թէպաասընտան իսէլէր տէ, իսէրէթլէ Ինկլիզ վէ սայիր չըմալի միլլէթլէրի կէմիլէրինտէ տէ իսթիխտամ օլունուրլար։

ԹԷՇՎԻԳ

Առ
Մեծապարգ Գ. Հ. Ադամեան էֆ.

Ազնիւ բարեկամ,

Երկրորդ անգամ է որ կը տեսնեմ Ձեր խանդ և եռանդ մի վայրի մէջ ուր դուք այնքան վեհութեամբ կը ներկայացնէիք «Արեան բիծ» անուն թատերգութիւնն։

Քանի փառք է տեսնալ թէ սրտի երիտասարդութիւնն, զոր լուսաւոր կ'անուանեմք մեք, այ ընկրուած է քայլել, անդադար քայլել այն ուղիին մէջ որ դէպ լոյս, դէպ երջանկութիւն և դէպ փառքի հորիզոններն կ'առաջնորդէ զմարդ։

Ձեր խումբ ամեն տեսակ ներբողի արժան է, Ձեր ընկերակիցներ որք հոգի ունին լի բոցով, սիրտ ունին լի վեհ զգացումներով, կը կրեն իւրեանց ճակատի վրայ այն նշան զոր մինչ նկմարէ մարդ, յորդանքով և մեծարանքով կը լցուի։

Ո՛հ, այո՛, պէտք է յարգել ամեն անոնք որք կը խոնարհին իւրեանց ազգ փառաւորելու համար, իւրեանց ազգ լուսաւորելու համար։ Յարգել այդպիսիներ, աւելի է մեզ համար քան յարգել աշխարհ։

Ազգ, այս բառի առջև դուք յոյզ ունիք, իսկ ես յոյս։ Այս բառի առջև դուք զգացում ունիք, իսկ ես պաշտում։ Այս բառի առջև, դուք կը խոնարհիք, զի գիտէք թէ ազգին համար խոնարհիլ, մինչև երկին բարձրանալ է։

Կը խոնարհիք կըսեմ։ Նոքա որք գիտեն խորհիլ, գիտեն նաև թէ ինչ կը պարունակէ իւր մէջ այս բառ։

Այո՛, ազգին ծառայելու համար, կը խոնարհիք մինչև անգամ մի սրճարանի մէջ թատրոն ներկայացնել։ Եւ այս զոհողութիւնով կարծես կ'ուզէիք գոչել բարձրաձայն այն ազնիւ երիտասարդութիւնն որ կ'ունկնդրէր զձեզ, «Նպաստեցէք ազգային առաջդիմութիւնն»։

Ամբողջ ազգն ճանչած է բզ. Ձեզ գրեթէ։ Շատեր հիացում ունին Ձեզ համար։ իսկ ես, ես որ բաղդ ունիմ Ձեր արժանիքին հետ, Ձեր հոգի ալ ճանչել, կը զգամ սիրտիս մէջ մի զգացում որ և ոչ մի լեզուի մէջ անուն չունի դեռ։

Յոյսն, մին է առաջդիմութեան տարրներէն։ Կը սիրեմ յուսալ թէ Հայ հասարակութիւնն պիտի հաճի աջակցել Ձեզ հետ, մի թատրոն հիմնելու համար Պէշիքթաշի մէջ։

Ես կը զգամ թէ դուք մի սրճարանի մէջ թատրոն ներկայացնելով, ուրիշ նպատակ չունէիք եթէ ոչ մեր սիրելի Ազգն չը զրկել այն լոյսէ որով աշխարհ շլացած է և լուսաւորուած։

Կ'ողջունեմ զՁեզ, որ զինուոր էք առաջդիմութիւնի բանակին, պատրաստ ազգին խաւարն լուսաւորելու։ Աբրօ Մօսխեան

Կ. Պօլիս, 78 ապրիլ 3։

Մագրիքէօյտէն Գարա տէնիզէ գատար Տէրսաատէթ էթրաֆընտա գօրտոն թէշքիլ իթմիշ օլան ասաքիրի Օսմանիյէ իքի ֆըրգաեա մինգասըմ տըր։ Պիրինճի ֆըրգա, Մագրիքէօյտէն Քեաղըտ խանէյէ գատար օլան մէվագիտէ իգամէթ իտէն ասաքիրի շամիլ տիր, վէ մէրքէզի տախի Տաուտ փաշա գըշլասը տըր. պու ֆըրգանըն գումանտանը Մէհմէտ Ալի փաշա հազրէթլէրի տիր։ Իքինճի ֆըրգա տախի Քեաղըտ խանէտէն Պէօյիւքտէրէյէ վէ օնտան էօթէ Գարատէնիզէ գատար օլան մէվագիտէ պուլունան ասաքիրտէն իպարէթ տիր, վէ պու ֆըրգանըն տախի մէրքէզի Մասլագտա տըր. Ֆէրիգ Ֆուատ փաշա հազրէթլէրի իշպու իքինճի ֆըրգանըն գումանտանը տըր։

Տէրսաատէթ իչինտէ վէ Պօղազ իչինին Անատօլու սահիլինտէ էն-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Համեմատական լեզուաբանութենէ նախաճաշիկ մը

Ի Հ. Մ. Ց. Վ.

(Շարունակութիւն տես թիւ 226)

կորսուիլը և սոր տեղն յի մը բանիլը դարձեալ Հայերէնի գրաբախօսական երեւոյթներէն մէկն է։ Այսպէս կը մեկնուին հայր, մայր, եղբայր, բառերուն մէջ յի ծագումը։ Այս յեառ յիշատակուածին համեմատ կու գայ համազգի լեզուաց մէջէն թ կամ տ։ Այսպէս թող տալով Հնդիկ և Զանդիկ լեզուները, որոնք նախասոր լեզուին վերոյիշեալ ատամնները գրեթէ նոյն պահած են, միայն յառաջ կը բերենք նպ. پدر مادر برادر Յունարէն πατήρ, μήτηρ, φράτηρ. Լատիներէն pater, mater, frater. Գոթացերէն fadar, brothar և այլն։ Կան մեկնիչք ալ (և սոնք Հայերէնին Զնդ. և Պարսիկ լեզուին առաւել մերձաւորութիւն ունենալն հաստատողներն են), որոնք կը պնդեն թէ վերն բասած բառերուն մէջ նախ հին ատամնականը թաւացած է, այսինքն իրմէ ետքը հ չունչ մըն ալ առած է, որ գիրն յեառ թ կանացեն ետեւ, միակ մնացած և ապա ուրեմն յի նուաղած է. Նոյն կերպով նմանապէս [illegible] բառին մէջ հնագոյն ծէ բղխած կը համարին և կարծիքնին աստուգելու համար Զանդիկ և Նոր Պարսիկ լեզուի կ'ապաւինին։ Համեմատէ նպ. چهار քառ, և Զնդ. [illegible]։ Սակայն մեզի այս մեկնութիւնը բռնազբօսիկ կ'երեւայ, վասն զի եթէ ճշմարիտ այնպէս է յիշեալ կարծիքն ունեցող Հայագէտք նայինք ինչ մեկնութիւն կուտան, օրինակի համար հետեւեալ սեռականներուն հօր, մօր, եղբօր, որոնց մէջ յ նշանագիրն աներեւոյթ եղած և անոր տեղ (ւ) անցած կ'երեւայ։

Անշուշտ ուրիշ շատ Հայ բառաւորաց ալ ծանօթ է, որ հնագոյն դ գիրը յրնայ Հայերէնի մէջ պահուիլ, բայց նաեւ հ ի դառնալ. այսպէս նաեւ հինգ նպ. پنج յն. πέμπε գաւ. πέντε, լտ. quinque փինկ. pinque, գոթ. fimf և այլն։ Յաւել հետ որ [illegible] բառին հետ նոյն է, և երկուքին ալ հին ձեւն է [illegible] կամ աւելի հին [illegible]։ Եւ վերն յիշատակուած ձեւը Սանսկրիտի մէջ «հետք» կը նշանակէ, համեմատէ նոյնպէս լտ. peda որ նոյն նշանակութիւնն ունի։ Հոս կը վերաբերի նաեւ հերու, որ Հնդ. [illegible] մը., նոյնպէս յն. πέρυτι եւ πέρυσι։ Նոյն ծագում ունին նաեւ հետեւեալ բուն պահլաւիկ բառերն, որ մեր մէջ շատ հին ժամանակէ մտած կ'երեւան։ հրաման فرمان, հրեշտակ فرشته, հրահանգք فرهنگ, հրասախ فرسخ فرسنگ, նմանապէս Հրահատ فرهاد Հրուդին فریدون և այլն։

Հայերէնի ուրիշ ծանօթ յատկութիւններէն մէկն ալ ան է որ ւ գրով շատ քիչ բառ կը սկսի, իսկ ց ով գրեթէ ամենեւին։ Ասա մեր լեզուին այս սեպհականութեամբը կը մեկնուի եղբայր բառին սկիզբն աւելցուած եը, որ ըստ կանոնի յաւելուած մըն է մեր լեզուին յիշեալ երկու նշանագիրներով սկսած բառերուն։ Յիշեալ բառիս նկատմամբ սա ալ կայ միտ դնելու որ հին ք գիրը ղի դարձուցած և ասկէ զատ ետեւառաջութիւն ալ եղած է, որ նաեւ է յաւելուածին առիթ է եղած. այնպէս որ եղբայր բուն եբղայր կամ լաւ եւս բղայր ըլլալու էր կանոնին համեմատ։

Հին [illegible] ատամներու միաւորութիւնք Հայերէնի մէջ շատ քիչ տեղ անարատ պահուած է. հասարակօրէն [illegible] փոխուած է Զանդիկ և Պարսիկ լեզուաց նման, և երբեմն ալ [illegible]. այսպէս եղած են [illegible] և [illegible] բառերը. համեմատէ Հնդ. [illegible] Զնդ. [illegible], նպ. خسر յն. ἑκυρός, լտ. socer, հոլ. սվեկրը, գոթ. svaihra իսկ առաջին եղանակաւ յառաջ եկած է քոյր. հն. [illegible], զնդ. [illegible], նպ. خواهر լտ. soror փինկ. svasor գոթ. suistar, հոլ. Սեստրա։ Վերջին կերպին որ սովորական է, օրինակ ըլլան նաեւ քուն, Հնդ. [illegible], զնդ. [illegible], նպ. خواب յն. ὕπνος, լտ. somnus փինկ. sopnus [illegible] (փինկ. քիտլն) Սանսկրիտի մէջ գործածուած [illegible] «քըրտնիլ» բայական արմատէն, յն. ἱδρός, լտ. sudor, նպ. خوی։ [illegible] Հնդ. [illegible], յն. ἡδύς, լտ. suavis փինկ. svadvis։

[illegible] բառերուն մէջ հին [illegible] բաղաձայնից գումարին [illegible] փոխուելուն պատճառն ուրիշ ընդհանուր կանոն մըն է, որով հնագոյն վ գիրը մեր մէջ շատ անգամ ք կ'ըլլայ, ինչպէս [illegible], [illegible] բառերուն մէջ, Հնդ. [illegible] յն. δαήρ լտ. levir։ Այս է նաեւ [illegible] բառերուն ծագումը։ Իսկ հոս ոչ ք այլ [illegible] ըլլալուն պատճառն անշուշտ նախընթաց [illegible] խիստ բաղաձայնն է որ իրմէ ետեւ ք նուրբ գիրը չէր կրնար կրել։

Հնդիկ-Եւրոպական մայրլեզուին մէջ կային 3 նուրբ բաղաձայնից թաւերն ալ գհ, բհ, դհ, ասոնք մեր լեզուին ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ ազգակից լեզուաց մէջ, իրենցմէ ետքն եկած հ շունչը թողլուած և առանձին մնացած է. իսկ նախասոր գ, բ, դ, անշունչ ու թաւ տառերն, ինչպէս վերը նշանա-

վար նօգթալարտա պուլունան ասաքիրի չահանէ տախի պիր իւչիւնճիւ Ֆըրգա՝ Թէչքիլ իթմէքտէ տիր, վէ պու ֆըրգանըն գումանտանլըղը Շէվքէթ բաշա հազրէթլէրինէ իհալէ գըլընմըշ տըր ։ Տէրսաատէթ էթրաֆընտա պուլունան ճէմիի ասաքիրի Շահանէնին պաշ գումանտանը, Ղազի Օսման բաշա հազրէթլէրի տիր ։

———

Կրան տիւգ Նիգօլանըն խավէրանընտան ժէնէրալ գօնդ Շուվալօֆ, Ռուս օրտուսունուն Մարմարա սահիլինտէ Թութմուշ օլտուղու մէվագիի չիմտի մուայէնէ իթմէքտէ պուլունուեօր ։ Գօնդ Շուվալօֆ պունտան օն իքի կիւն ագտէմ Այա Սթէֆանօստան հարէքէթ իտուպ, Եվվէլա Չաթալճաեա վէ պատէհու Գալիգրաթիա վէ Չաթալճաեա օղրամըշ տըր ։ Գալիգրաթիա օվասընտա գօնդ Շուվալօֆ, Օրխանիեէ վէ Սօֆիա ճիհէթի մուհարէպաթընտա չէօհրէթ քէսպ իթմիշ օլան ժէնէրալ Տանպըվիլին ֆըրգասընը մուայէնէ իթմիշ տիր ։ Գալիգրաթիատան գօնդ Շուվալօֆ Սիլիվրիեէ կիթմիշ վէ օրատա տախի ասքէրի մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, Թէքիրտաղընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտուպ, կէչէն բազար կիւնիւ տախի օրատա պուլունմուշ տուր ։ Էլան Թէքիրտաղընտա պուլունան Ռուս ֆըրգասը, բիատէ, սիւարի վէ Թօբճու ասքէրինտէն իպարէթ օլարագ օն պին նէֆէրէ պալիղ օլմագտա տըր ։

——

Թասհիհ. — Սալը կիւնքի նիւսխէմիզին պիրինճի սահիֆէսինտէ 4ճի սիւթիւնիւն իքինճի ֆըղրասընտա «Պուլղարլարըն Ֆիլիպէ ևէ Թարաֆլարընտան վէքիլ կէօնտէրմէլէրի» տէնիլէճէք եէրտէ, Թէրթիպճէ պիր սէվհ իլէ, «Պուլղարլարըն Ֆիլիպէ Թարաֆլարընտան վէքիլ կէօնտէրմէլէրի» տէնիլմիշ օլմաղլա, Թասհիհէ միւսարաաթ օլունուր ։

—

«Էրմէնիստան» ակըլէվհասը.ըլա Թայմըզ ղազէթասը մահը հալըն 13իւ Թարիխլի նիւսխէսինտէ պէր վէճհի աթի եազըյօր. — «Սասբըգ Էրմէնի Բաթրիգի Խրիմեան էֆէնտի մահը հալըն 11նճի բէշշէնպիհ կիւնիւ ախշամ գաթարը.յլա Լօնտրայըն Չարինկ–Գրօս սթասիօնունա միւվասալէթ իյլէտի ։ Էֆէնտիի միւշարիլէյհ, Լօնտրատա միւթէմէքքին Էրմէնի միւթէպէրրանընտան պազը զէվաթ Թարաֆընտան գապուլ օլունտու, վէ Լանգաստըր Կէյթ սօգագընտա 74 նօմէրօ Մ. Սէթ Աբգարըն խանէսինէ ինտի ։ Թիւրքիատա սաքին օլան Էրմէնիլէրին տավասընը մուհաֆազա իթմէք իւզրէ քէնտիսի Էվրօբա տուվէլի մուազզամասը նէզտինէ իզամ գըլընմըշ տըր ։ վէ չիմտիեէ տէկին իթալիա վէ Ֆրանսա հիւքիւմէթլէրի Թարաֆընտան տախի գապուլ օլունմուշ տուր ։ Խրիմեան էֆէնտի Էրմէնիսթանըն Վասպուրական էյալէթինտէ տօղմուշ տուր. Վան կէօլիւ վէ պու կէօլիւ իհաթա իտէն օվալար, մէզքիւր Վասպուրական էյալէթինտէ վագի տիր ։ Միլլէթէ իթտիհի խըտէմաթտան նաշի քէնտիսինէ "Հայրիկ" ունվանը վէրիլմիշ տիր քի, Սէվկիւլիւ Բէտէր տէմէք տիր ։»

— Բանգալեա մինասիպէթիյլէ էքսէր Ռուս զապիթան վէ նէֆէրաթընըն Տէրսաատէթէ կէլիպ Ռում քիլիսալարընտա իճրա օլունաճագ րուհանի զիհնէթլէրտէ հազըր պուլունաճագլարընը Նէօլօղօս ղազէթասը խապէր վէրմիշ իտի իսէ տէ, Վիգտինթիս նամ Ռում ղազէթասը պունու Թէքզիպ իտիւպ, եալընըզ Կրան տիւգ իլէ ժէնէրալլարըն վէ էրքեանը հարպ զապիթանընըն տիւնքի բէնշշէնպիհ կիւնիւնտէն իթիպարէն Տէրսաատէթէ կէլէճէքլէրինի վէ սէֆարէթխանէ քիլիսասընտա իճրա օլունաճագ սուալարտա հազըր պուլունաճագլարընը պէյան իտէյօր ։

— Իլչայի գավայիմ գօմիսիօնունուն վէզայիֆ վէ էհէմմիեէթինի պիր գաթ տահա Թէվսի ու Թէքսիր իչին Պաշ-վէքիլ բաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան Պօրսա գօմիսէրի Ալէտին պէյ էֆէնտի իլէ, աշար նազըրը Միւնիր պէյ էֆէնտի հազարաթը գօմիսիօնուն բուլահը ահվալինէ մէմուր ինթիխապ ու Թայինի օլունտուգլարը ճիհէթլէ, միւշարիլէյհիմա հազարաթը սալը կիւնիւնտէն իթիպարէն, գօմիսիօնա տէվամ վէ ազայի մէվճուտէսիյլէ իճթիմա իլէ Թէքսիր ու Թէէմմիւի հասըլաթ իչին իթթիխազ ու իճրասը լազըմ կէլէն Թէտապիր ու մուամէլաթը միւզաքէրէ իթմէքտէ պուլունմուշլար տըր ։

— Գարատաղ բէնտէսի, մահը հալըն 27 սինտէ Ռօմայա միւվասէլէթ իթմիշ տիր ։ Միւշարիլէյհա բրէնսէս պիր գաչ կիւն Ռօմատա իգամէթ իթմէք նիեէթինտէ տիր, վէ խարիճիյէ նազըրը Գօնթ Գօրթիեէ պիր վիզիթա վէրմիշ տիր ։ Գրալ Ումպէրթ հազրէթլէրի միւշարիլէյհա բրէնսէս Ռօմատա իգամէթ իթտիքճէ մըլէթինտէ պուլունմագ իւզրէ պիր պէօյիւք զապիթ Թային իթմիշ տիր ։

— Թրաքիատէ կէօրիւլմիւշ տիւր «Ռուս ասքէրի Մարմարա տէնիզինտէ պուլունան մէվագիտէ Թօբլանըեօր իմիշ ։ Տիւնքի կիւն Սիլիվրիտէն կէլէն եօլճուլարըն րիվայէթինէ կէօրէ օրատա քիւլլիեէթլու Ռուս ասքէրի Թօբլանմագտա տըր. հաթթա տիւնքի կիւն 4.000 նէֆէր սիւարի կէլտիկինտէն, օրատա պուլունան Ռուս ասքէրի 15.000 է պալիղ օլմուշ տուր ։ Թէքֆուր տաղընտան ալընան խուսուսի պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ օրատա պուլունան Ռուս ասքէրի տախի արթըրըլմագտա իմիշ ։»

— Սթամպօլ ղազէթասընըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, Սամագօֆտան պիր Պուլկար հէեէթի մէպուսասը(պատգամաւորութիւն) Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր ։ Պու հէեէթի մէպուսա, հէմշէհրիլէրի օլան Իսլամ մուհաճիրլէրինին խանէլէրինէ ավտէթ իթմէլէրինի Թալէպ վէ տավէթ իտէեօր իմիշ ։ Հէեէթի մէպուսա, ավտէթէ ղայրը մուգթէտիր օլան ֆուգարայը մուհաճիրինի իչիւն լազըմ կէլէն մէպլաղը տախի պէրապէր կէթիրմիշ վէ մուհաճիրինի իսլամիեէ իլէ միւզաքէրէեէ տախի պաշլամըշ տըր ։

— Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Չէրգասքի նամ Ռուս վաբօրու Այա Սթէֆանօզտան պիր չօգ խասթէ ասքէր ալարագ Օտէսսաեա կէօթիւրմիւշ տիւր ։

— Իզմիտտէ պուլունան Ինկիլիզ տօնանմասընա իլթիհագ իթմէք իւզրէ պունտան չէնտ կիւն ագտէմ Մալթատան հարէքէթ իթմիշ օլան Ինվինսիպլ նամ զըրհլըն օն տէօրթ գըթա ճէսիմ Թօբու օլուպ, տէրունինտէ տախի բէք չօգ Թօբբիլէր վար ըմըշ ։

— Այա Սթէֆանօս մուխթէլիթ գօմիսիօնունտա մէմուր օլան Սալիհ բաշա իլէ Նուսուհի պէյ վէ Օհաննէս էֆէնտի վէ գօմիսիօն քեաթիպի Նէսիպ էֆէնտի իշպու չարշէնպիհ կիւնիւ Կրան տիւգ Նիգօլա հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իտէրէք այրը այրը նայիլի իլթիֆաթ օլմուշլար տըր ։ Միւշարիլէյհ Կրան տիւգ պունլարա պիր օն ագտէմ մուհաճիրինին մէմլէքէթլէրինէ ավտէթլէրի խուսուսունտա գօմիսիօնուն իթթիխազ իթտիկի մէսլէքի Թագտիր իլէ պէրապէր, պու խուսուստա միւմքին մէրթէպէ սարֆը ղայրէթ օլունմասընը Թավսիեէ պույուրտուգլարը կիպի, պու պապտէ քէնտիլէրինին տախի մուավէնէթը մուգթազիեէտէ պուլունաճագլարընը վէ մահալլէրինէ ավտէթ իտէճէքլէրին Թէրքի տիեար իթմէյիպ տէ վաթանլարընտա գալմըշ օլանլար կիպի ըրզ ու ճան վէ մալճա մազհարը Թէէմինաթ օլաճագլարընը վաատ ու պէեան պույուրմուշլար տըր ։

— Գուսօվա ղազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Սըրպլար Թային օլունան խաթթը ֆասըլը տայիմա Թէճավուզ իթմէքտէն կէրի տուրմամըշ օլտուգլարը կիպի, պու տէֆա տախի, Եէնի Վարօշ գազասընտա Սէնիճէ Թարիգի իւզէրինտէ պիր գարյէ զապթ իթմիշլէր տիր ։

— Ռուսիատա պուլունան իսէբրայը Օսմանիյէեի նագլ իթմէք իւզրէ Թարաֆը հիւքիւմէթի սէնիյէտէն օն եէտի գըթա նագլիյէ վաբօրու Թային գըլընմըշ, վէ պունլարտան եէտիսի, Օտէսսաեա վէ Սէվասթօբօլա կիթմէք իւզրէ լիմանըմըզտան հարէքէթ իթմիշլէր տիր ։

— Սօն տէօրթ պէշ կիւն զարֆընտա Պրուսա Թարաֆլարընտա խայլըճա եաղմուր եաղմըշ օլմաղլա, Գարինճէ նէհրի ճօշմուշ վէ էթրաֆ օվասը սու պասմըշ տըր ։ Պու չէտիտ եաղմուրուն զէյթուն աղաճլարընտա տախի խայլըճա զարարը օլմուշ տուր ։

— Պու սապահքի Պասիրէթին խապէր վէրտիկինէ կէօրէ, Ռուսիալըլարըն Ռումանիա ասքէրինին սիլահընը Թօբլատաճագը սէօյլէր վէ Պէսարապիանըն Ռումանիալըլարա Թէրքի խուսուսու գուվվէթլէնմիշ օլմաղլա, չիմտիտէն պիր Թագըմ Ռումանիա զապիթանը Մաճարիսթանտա հուտուտ օլան Թրանսիլվանիա վիլայէթինէ կէչէրէք, Թէխալէթ իյլէմէքտէ օլտուղու, վէ Մաճարիսթանտա պուլունան Ասթրիա Թապուրլարընըն տախի միւհիմմաթը հարպիեէլէրի պիլ իքմալ, հէման հուտուտա սէվգ իտիլտիկլէրի, վէ շըմէնտըֆէր բէյ տէր բէյ Վիէննատան մէզքիւր Թրանսիլվանիաեա միւհիմմաթը հարպիեէ նագլ իյլէմէքտէ պուլունտուղու Բէշթատան պիր ղաթա վարիտ օլան մէքթուպ մաալինտէն միւսթաֆատ տըր ։

— Պուգրէշտէն քէշիտէ օլունան պիր Թէլէկրաֆնամէ մաալինէ նազարան, սուլհ ահտնամէսի հաքքընտա Ռումանիա Թարաֆընտան վուգու պուլան բրօթէսթօնուն սէմէրէսի օլմագ իւզրէ, Պուլղարիսթանտա Ռուս ասքէրի պուլունաճագը միւտտէթճէ սէվգի էրզագ վէ մուհիմմաթ իչիւն իմարէթի միւշարիլէյհա իլէ եէնի պիր մուգավէլէնամէնին Թանզիմի խուսուսունա Պուգրէշտէ պուլունան Ռուսիա բօլիթիգա մէմուրու Պարօն Սթուարթըն բաշար իթմէքտէ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր ։

— Էրմէնիճէ նօթա խօճասը Արիստակէս էֆէնտի, պիր գաչ կիւնտէն պէրի խասթա եաթմագտա օլտուղու հալտէ, տիւնքի կիւն սաաթ 10 տա Եէնի գաբու Պօսթան իչինտէ վագը խանէսինտէ իրթիհալը տարը պագա իյլէմիշ տիր ։ Մայիմիւ ամմէ օլտուղու վէճհ իլէ միւթէվէֆֆայը մումայիլէյհ գըրգ սէնէեէ գարիպ միւտտէթ կէրէք Մայր եկեղեցիտէ վէ կէրէք Բաթրիգխանէ մէքթէպինտէ իպրազը հիւնիւ խըտմէթ իտէրէք նիչէ ձայնաւոր չակիրտլէր եէթիշտիրմիշ վէ միլլէթի քէնտիսինէ միննէթտար իթմիշ տիր ։ Ճէնազէսի տիւն ագշամ Գումգաբուտա Մայր եկեղեցիյէ նագլ օլունմուշ օլմաղլա, պու կիւն սաաթ եէտիտէ ճէնազէ ալայը բէք մութանթան սուրէթտէ իճրա օլունաճագ վէ Բաթրիք Ներսէս սրբազան էֆէնտի հազրէթլէրիյլէ պիր խայլը արքեպիսկոպոսլար վէ եպիսկոպոսլար հազըր պուլունաճագլար տըր ։

———

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ
ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱՋԱՍԸ
12 Նիսան

Եօհ ում. ճումա իրթ. ագչ.գաբ.				8-33
Պու սապահ				8-32
Իսթիգ.	63 (Սուլթօն)	6 %	Ֆ.	39-
»	65	» 6 %	Ֆ.	39-
»	69 (Բէնար)	6		37-
»	72(Պօնտիւ Թրէզօր)		Լ.	14-
»	73	6 %	Ֆ	35-
Ռումէլի շըմէնտըֆէր 3 %				29-

—

ԱԴՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրչ.տան		Ղրշ. Փր
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը		105-18
Մէթալիք	»	121-
Պագըր	»	169-
Գայմէ	»	268-20
Ինկլիզ լիրասը		109- 5
Ֆրանսըզ ալթունու		87-
Բօլ		89- 3
Գըրըմից ալթունու		50-35

ԻԼԱՆԱԹ

ՕՐՄԱՆ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Սիվաս վիլայէթինտէ Բիր Ազիզ նահիեէսինտէ Իպտալ նամ մէվգիտէ պիթ Թէհարրի գաչիրէ իխրաճ օլունուպ, խարիթասը միւճիպինճէ ճիհէթի չըմալիսի Ցօմուզ տէրէսի մէնսապընտան պէտ իլէ սահիլ պօյունա վէ ղարպա տօղրու Իպտալ տէրէսի մէնսապընա վէ անտէն ճէնուպա տօղրու տէրէ իլէ Աք Բունար սուեու նուն պիրլէշտիկի մահալէ վէ անտէն շարգա տօղրու Հաաննէրգ Թէբէսինէ վէ մէզքիւր Թէբէտէն շըմալա տօղրու պալասա մուհարրէր Ցօմուզ տէրէսի մէնսապընա վարընճաեա գատար հուտուտ իլէ մահտուտ օլուպ, եէտի պին իւչ եիւզ սէքսէն ալթը տէօնիւմ արազի տէրունինտէ իմալ օլունաճագ օլան պիր գըթա մէնզանիզ մաատէնինին 99 սէնէ միւտտէթի իմթիեազըեէ իլէ Թալէպ վէ միւթէհարրիսինէ իհալէսի Թէգարրիւր իյլէտիքինտէն, իշպու մաատէնէ տայիր պիր կէօնա իթիրազը օլանլարըն Թարիխի իլանտան իթիպարէն իքի այ զարֆընտա Տէրսաատէթտէ մա մաատին Օրման իտարէսինէ վէ Թաշրալարտա մէրքէզի վիլայէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

—

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷՏԷՆ

93 սէնէսի Շուպաթըն 15 ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ սապահընտան իթիպարէն, Այա Սթէֆանօզ Թարիգինին սէֆէրլէրի ճումա վէ Բազար վէ էյեամը սայիրէտէ զիյարէտէ մուհարրէր օլտուղու իւզրէ իճրա օլունաճագ տըր ։

Այա Սթէֆանօզտան Քէօփրիւյէ

Սաաթ	Տագ.	
1	30	Այա Սթէֆանօզ, Մագրիքէօ Սամաթիա, Եէնիգաբը, Գումգաբու ։
3	30	Այա Սթէֆանօզ, Մագրիքէօյ, Սամաթիա ։
8	—	Այա Սթէֆանօզ, Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու ։
10	30	Այա Սթէֆանօզ, Մագրիքէօյ Սամաթիա, Գումգաբու ։

Քէօփրիւտէն Այա Սթէֆանօզա

Սաաթ	Տագ.	
1	30	Գումգաբու, Եէնիգաբու, Սամաթիա, Մագրիքէօյ Այա Սթէֆանօզ ։
3	30	Սամաթիա, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօզ ։
8	—	Գումգաբու, Սամաթի, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօզ ։
10	35	Գումգաբը, Սամաթիա, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօզ ։

—

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ
ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ

Իզմիտ խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, չարշէնպիհ վէ ճումա իրթէսի կիւնլէրի, Տարիճա վէ Գարամուսալ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Իզմիտտէն ավտէթ, բէնշշէնպիհ վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի, եինէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրայարագ ։ Ախշամըսը Տէրսաատէթէ վիւսուլ ։

Կիրիտ խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, օն պէշ կիւնտէ պիր սալը կիւնլէրի, Չանագ գալէ, Մօլիվօ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Գանտիա, Րէթիմօ վէ Հանեա իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ, օն պէշ կիւնտէ պիր բէնշշէնպիհ սապահըսը ։

Անատօլու խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի, Էրէյլի, Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսօն, Օրտու, Գիրէսօն, Թրապզօն վէ Րիզէ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Ավտէթ հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի եինէ մէզքիւր իսքէլէլէրէ օղրայարագ ։ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ բազար էրթէսի սապահըսը ։ Օն պէշ կիւնտէ պիր Պաթումա ։

Պարթըն խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի, Ամասրա վէ Պարթըն իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Պու իսկէլէլէրէ օղրայարագ հէր ճումա ավտէթ վէ բազար իրթէսի Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր ։

Պանտըրմա խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, բէնշշէնպիհ ախշամըսը, Իէրամա վէ Պանտըրմա իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Հէր ճումա ավտէթ վէ ճումա իրթէսի սապահլայըն Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր ։

Սէյանիք խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, ճումա կիւնիւ, Կէլիպօլու վէ Չանագ գալէ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ ։ Հէր սալը կիւնլէրի, մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրայարագ ավտէթ վէ բէնշշէնպիհ կիւնիւ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր ։ (Վաբօր պազէն կիտիշ վէ պազէն կէլիշտէ չօգ տէֆա Ալնօրօզա օղրար) ։

Մարմարա խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, հէր սալը սապահըսը, Պիղատիչ, Սիլիվրի, Էրէքլի, Թէքիրտաղ, Կանօս, Խօրա, Մէլէֆթէ, Մարմարա, Բաշա լիման, Արթագի վէ Գարապուրուն իսկէլէլէրինէ օղրայարագ. եինէ պու իսկէլէլէրտէն կէչէրէք, հէր բէնշշէնպիհ ախշամըսը Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր ։

Կէմլիք խաթթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, սալը վէ ճումա կիւնլէրի, Մուտանեա իսկէլէսինէ օղրայարագ ։ Բէնշշէնպիհ վէ բազար կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա ավտէթ օլունուր ։ Ճումա էրթէսի կիւնիւ Մուտանեայա վաբօր կիտէր վէ եէվմի մէզքիւրտէ ավտէթ իտէր ։

Սահիպի ղազէթա

Ա. Ս.

ՄԱՏՊԱԱԷ Ե. ՏԱՎԱՃԵԱՆ

Սթամպօլտա Քիւրքճիւ խանըն 26